

GAZZE'DE İŞLENEN SOYKIRIM SUÇUNA KATILAN TÜRKİYE İSRAİL ÇİFTE VATANDAŞLARIN HUKUKİ DURUMU

Av.

**Mustafa
EMİNOĞLU**



AYBİR

İSLAM ÜLKELERİ AKADEMİSYENLER VE YAZARLAR BİRLİĞİ
ACADEMICS AND AUTHORS ASSOCIATION OF ISLAMIC COUNTRIES
اتحاد الأكاديميين والكتاب للعالم الإسلامي

ANALİZ

HAZİRAN 2024

GİRİŞ

Soykırım suçu en acımasız yüzüyle Gazze’de işlenmeye devam ediyor. Uluslararası Adalet Divanı’nın soykırıma ilişkin tedbir kararı üzerinden geçen 5 aylık bir süreye rağmen İsrail soykırım suçuna vücut veren eylemlerini durdurmamış. Kendisini her türlü normun üstünde konumlandıran, hukuk ve ahlak kaidelerini yalnızca kendisi için yorumlayan bu yapıyı durdurmaya sistemin gücü yetmemektedir. Bazı ülkeler fiilen veya zımnen[1] soykırıma destek olsalar da uluslararası sistemin[2] çoğunluğu neredeyse tek ses halinde Gazze’de işlenen suçları tespit etmekte ve soykırım olarak nitelendirmektedir. Bununla birlikte herhangi bir eylemde de bulunulmamaktadır. Bu durum uluslararası sisteme ihtiyaç duyulan zor zamanlarda yine tıkandığının göstergesidir.[3]

Tüm insanlığa karşı işlenen soykırım suçuna karşı her devletin kendi sorumluluğu ve kapasitesi çerçevesinde yapabilecekleri de bulunmaktadır. Bu sorumluluğun bir türü olarak çalışma konumuzun, **soykırım ordusuna katılan kimselerin yargılanmasının mümkünlüğü** oluşturmaktadır. İsrail toplumunun işgal edilen topraklara sonradan yerleşen[4] kimselerden oluştuğu, bu nedenle halkın büyük çoğunluğunun çifte vatandaşlardan oluştuğu bilinen bir gerçektir.[5] Çalışma boyunca; çifte vatandaşlık olgusu göz önüne alınarak Türkiye-İsrail çifte vatandaşları kavramı, çifte vatandaş olan kimselerin Türk hukuku bakımından askerlik durumları ve Gazze’de işlenen soykırım suçuyla iltisak veya irtibatı olan kimselerin hukuki durumlarının ülkemiz hukukundaki yeri tespit edilmeye çalışılacaktır.

*[1] Soykırım desteğini yerinde bir benzetmeyle yeni bir sömürge modeli isimlendirmesi olarak “İsrailizasyon” ismi kullanılmıştır. <https://www.fokusplus.com/yazarlar/kemal-ozturk/yeni-bir-somurge-modeli-israilizasyon> (Erişim Tarihi: 20/06/2024)

[2] Güncel olarak BM’ye bağlı uluslararası soruşturma komisyonu da İsrail’in Gazze’de işlediği savaş suçlarına detaylıca yer verilmiştir. <https://www.dunya.com/dunya/bm-israili-sucladi-savas-sucu-kapsamina-giriyor-haberi-731948> (Erişim Tarihi:23/06/2024)

[3] Bosna, Ruanda ve Myanmar Soykırımlarının işlenmesini önleyemeyen uluslararası sistemden Gazze için başarılı olmasının beklenmemesi, sürekli olarak çağruların bu işlevsiz kurumlara yapılmasının yanlışlığını da ayrıca belirtmek gerekmektedir.

[4] İsrailleşme tabiri artık sözlüklerde de yer almaktadır. İngilizce çevrimiçi sözlük olan Urban Dictionary’de “israeled” kavramı yer almıştır. <https://www.trthaber.com/haber/dunya/israil-hirsizlik-fiili-olarak-sozluge-girdi-israeled-823592.html> (Erişim Tarihi:24/06/2024)

[5] İsrail toplumunun çifte vatandaşlık durumu nedeniyle herhangi bir güvensizlik hissettiklerinde kendi asıl yurtlarına dönmektedirler. İsrail nüfusu düşünüldüğünde çok yüksek bir oran, 7 Ekim Aksa Tufanı operasyonu sonrasında işgal ettikleri toprakları terk etmişlerdir. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-basinina-gore-savasin-ilk-6-ayinda-550-bin-israilli-ulkeyi-terk-etti/3256351> (Erişim Tarihi: 24/06/2024)

ÇİFTE VATANDAŞLIK KAVRAMI

Vatandaşlık ile birey ve devlet arasında çok güçlü bir bağ oluşur. Bu bağ bireye siyasi ve hukuki birtakım ayrıcalıklar ve sorumluluklar sağlar. Vatandaşlık bağının bu özel statüsü nedeniyle vatandaşlık hukukunda kural olarak herkesin yalnızca tek bir vatandaşlığının olması ilkesi mevcuttur.[6] Bir başka deyişle çifte vatandaşlık (çok vatandaşlık) tabiri istisna teşkil eder. Bu nedenle dünyada Çin, Güney Kore, İran gibi birçok devlet çifte vatandaşlık uygulamasını kabul etmemekte, yalnızca tek bir vatandaşlık esasını kabul etmektedir. Devletlerin tek bir vatandaşlık ilkesini benimsemesinin bir nedeni de çifte vatandaşlıktan kaynaklı olarak yaşanan hukuki sorunların sayısının fazlalığıdır.[7]

Esasında mevzuatımızda çifte vatandaşlık kavramı yer almamakta, çok vatandaşlık kavramı kullanılmaktadır. Konuya ilişkin düzenleme 5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu Tanımlar kısmında m. 3/1-(b) hükmünde; “çok vatandaşlık; Türk vatandaşının aynı anda birden çok vatandaşlığa sahip olması,” şeklinde tanımlanmıştır. Yine aynı kanunun Çok Vatandaşlık başlıklı 44. maddesi hükmünde de çok vatandaşlığa ilişkin hukuki durumun kişinin bildirmesiyle kazanacağı, herhangi bir kurumun rızasının aranmadığı anlaşılmaktadır.[8] Hem göç alan hem de göç veren bir ülke olması niteliğiyle Türk hukuk sistemi çifte vatandaşlığa cevaz vermekte ve bir kişinin hem Türkiye vatandaşı hem de diğer bir ülke vatandaşı olabilmesini mümkün kılmaktadır.

[6] Göğer, Erdoğan., (1995), “Çifte Vatandaşlık”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 44, S. 1-4, Sf. 138-149.

[7] Karademir Ebru., (2018), “Türk Hukukunda Çifte/Çok Vatandaşlıktan Kaynaklanan Sorunlar”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 20, S.1, Sf. 239-264

[8] 5901 Sayılı Kanun m. 44; “Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan kişilerin, bu durumlarına ilişkin belgeleri ibraz etmeleri ve yapılacak inceleme sonucunda kayden aynı kişiler olduklarının tespiti halinde, nüfus aile kütüklerindeki kayıtlarına çok vatandaşlığa sahip olduklarına dair açıklama yapılır.”

TÜRKİYE İSRAİL ÇİFTE VATANDAŞLIĞI

İsrail'in son dönemdeki Gazze'ye her saldırısından sonra Türkiye İsrail çifte vatandaşları meselesi gündeme gelmektedir. Bu sorun sıklıkla medyada[9] yer aldığı gibi mahkemelere de yansarak bir hukuk mücadelesi alanını teşkil etmektedir. Ancak şimdiye kadar bu mücadele alanlarında herhangi bir ilerleme sağlanamamıştır. Yeri gelmişken önemle belirtmek gerekir ki İsrail katliamları ve terörize eylemleri yeni değildir. İsrail tarihi bir yönüyle insan hakkı ihlalleri tarihidir. Zalimane eylemlerin geçmiş İsrail'in kuruluşuna hatta kuruluşundan önceki dönem olan İngiliz işgali devrinde güçlendirilen Haganah, Irgun gibi Yahudi Terör Örgütleri'nin kanlı eylemlerine kadar uzanmaktadır. Deir Yasin, Kalkilya, Han Yunus, Kudüs, Sabra ve Şatilla, İbrahim Camii Katliamı gibi katliamlar yıllara yayılarak sistematik olarak gerçekleştirilmiştir.[10] Kitlese katliamların yanı sıra İsrail tarafından bireyler bazında özellikle çocuklara karşı işlenen insan hakları ihlalleri de sürekli olarak tekrarlanmıştır. Her yıl yayımlanan raporlar ile Filistin'de tespit edilebilen hak ihlalleri yıllık olarak kayıt altına alınmaktadır. Kısmen çatışmalardan uzak olduğu öne sürülebilecek bir yıl olan 2022 yılında dahi Filistinli onlarca çocuk İsrail yönetimi tarafından öldürülmüş veya hapse atılmıştır.[11]

Dünya, soykırım sürecini 7 Ekim Aksa Tufanı operasyonu sırasında Gazze'deki direniş gruplarının eylemlerinden dolayı başladığı üzerine kurgulamaktadır.[12] Ancak yıllardır abluka altında yaşayan Gazzeliler, uluslararası hukuka uygun olarak meşru müdafaa hakkını kullanmışlardır.[13]

Tüm sürecin Aksa Tufanı operasyonu ile başladığı yanılgısını Türkiye İsrail çifte vatandaşları konusundaki hukuki mücadele tarihi bile yalanlamaktadır. Gazze'ye yapılan her saldırıdan sonra sivil toplum harekete geçerek İsrail Türkiye çifte vatandaşları hakkında hukuk mücadelesi başlatmış ve suç duyurularında bulunulmuştur. İsrail'in

[9]04/08/2014 tarihli bu haberde uzun yıllar yurt dışında bürokratik yapan gurbetçi bir Türk vatandaşının konuya ilişkin değerlendirmelerini içermektedir. <https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/aydin/turk-un-israil-de-askerlik-yapmasi-engellensin-10321288> (Erişim Tarihi: 25/06/2024)

[10] Fatma Tunç Yaşar, Sevinç Alkan Özcan, Zahide Tuba Kor., (2009), "Siyonizm Düşünden İşgal Gerçeğin Filistin" İHH Yayınları Yayın No:5, B.6, Sf. 123-129

[11] Yeryüzünde Adalet Platformu, Kudüs ve Hukuk Platformu., "Filistinli Çocuklara Yönelik Hak İhlalleri Raporu 2022 Yılı", <https://kudusvehukuk.com/2023/11/19/2022-yili-filistinli-cocuklara-yonelik-hak-ihlalleri-raporu/> (Erişim Tarihi:15/05/2024)

[12] Uluslararası Adalet Divanı tarafından 26 Ocak tarihli Soykırma ilişkin ihtiyati tedbir kararında dahi somut olaya ilişkin bilgi akışında; 7 Ekim tarihinin baz alınması, Güney Afrika devletinin 7 Ekim öncesi sürece ilişkin değerlendirmelerine hiç yer vermemesi suretiyle gerekçe kısmında hukuki hatalar yapmıştır.

[13] Eminoğlu Mustafa., (2023), "Uluslararası Hukukta İsrail Sorunu ve Gazze Direnişinin Hukuki Boyutu", İstanbul Stratejik Düşünce ve Araştırma Merkezi E- Dergisi, Y. 3, S. 6, Sf. 54 vd.

Gazze'deki sivil nüfusu bombalamaları sonucunda 551 çocuğun öldürüldüğü[14] 2014 yılı saldırılarından[15] ve 65 çocuğun öldürüldüğü[16] 2021 yılı saldırılarından[17] hemen sonra başlatılan hukuk mücadelelerinde ne yazık ki herhangi bir sonuç alınamamıştır. Bu durumun değişmesi umuduyla Soykırımın aylardır devam ettiği günümüzde de İsrail Türkiye çifte vatandaşlarına yönelik suç duyuruları, basın açıklamaları soykırım suçu faillerinin cezalandırılmasına yönelik çalışmalar sürekli olarak devam etmektedir.[18]

Yahudilerin Türkiye ile vatandaşlık bağları, 15. yüzyıl boyunca İspanya'da uğradıkları katliamlardan kurtarılarak Osmanlı Devleti tarafından himaye altına alınmaları nedeniyle oldukça eskiye dayanmaktadır.[19] İsrail devletinin işgal ettiği bölgede kuruluşunu ilan etmesiyle birlikte Türkiye Cumhuriyeti'nden işgal edilmiş Filistin topraklarına yoğun bir göç yaşanmıştır.[20] Bu göç hareketliliği neticesinde hem Türkiye vatandaşı hem İsrail vatandaşı olan azımsanmayacak bir nüfus ortaya çıkmıştır. Güncel tarihli bir haber metnindeki verilere göre İsrail'de 250.000 civarında Türkiye pasaportu taşıyan kişi olduğu, Türkiye'de ise hem Türk hem İsrail vatandaşı olan yaklaşık 20.000 kişinin olduğu belirtilmiştir.[21]

Tüm bu veriler düşünüldüğünde İsrail'de askerlik yapan ciddi bir Türkiye vatandaşı bulunmaktadır. Bu çifte vatandaşların ve askerlik yapanların sayısının en sağlıklı sonucuna ilgili kamu dairelerince ulaşılabilecektir. Esasında bu durum soykırım süreci boyunca Türkiye Büyük Millet Meclisini de meşgul etmiştir. Dört ayrı siyasi görüşten dört ayrı milletvekili ilgili idarelere soykırım ordusunda görev yapan Türkiye vatandaşlarını sormuştur.[22] Açık veri kaynaklarından yapılan araştırmalarda bu sorulara cevap verildiğine dair bir bilgiye ulaşılamamıştır.

[14]<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/gazze-israilin-2014teki-saldirisinin-uzerinden-6-yil-gecmesine-ragmen-yaralarini-saramadi/1903669> (Erişim Tarihi:23/06/2024)

[15]<https://www.milliyet.com.tr/yemel-haberler/ankara/memur-sen-den-israil-e-suc-duyurusu-10325226>, (Erişim Tarihi:26/06/2024)

[16]<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/filistin-ve-israilde-2021e-seyh-cerrah-olaylari-ile-gazdedeki-savas-damga-vurdu/2460278> (Erişim Tarihi:25/06/2024)

[17] <https://www.muhammedbalci.com/hukukdunyasi/alintilar/2351.pdf>(Erişim Tarihi:24/06/2024)

[18]<https://www.elazigbarosu.org.tr/Detay.aspx?ID=/NaBxPUcPHDXZ47jNyEV7Q==> , <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/israilin-gazze-ye-yonelik-saldirilarina-iliskin-ankara-cumhuriyet-bassavciligina-suc-duyurusunda-bulunuldu/3025997>, <https://ilkha.com/filistin/adalet-bakanligina-cagri-soykirimcilar-ve-destekcileri-yargilansin--398797> (Erişim Tarihi:25/06/2024)

[19]Onbinlerce Sefarad Yahudisi Osmanlıya sığınmıştır. Ayrıntılı bilgi için; <https://www.indyturk.com/node/221841/k%C3%BClt%C3%BCr/binlerce-i%C3%87spanya-yahudisinin-s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nd%C4%B1%C4%9F%C4%B1-g%C3%BCveni-liman-devlet-i-aliyye-i-osmaniyye> (Erişim Tarihi:23/06/2024)

[20]https://www.librakitap.com.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=904:cumhuriyet-yillarında-türkiye-yahudileri-aliya-bir-toplu-gocun-oykusu-1946-1949-2ci-baski&catid=10:tum-kitaplar&Itemid=105

[21]<https://www.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/gazdede-4-bin-turkiyeli-katil-soykirim-sucuna-ortak-oldular-1048494> (Erişim Tarihi:26/06/2024)

[22] Dört ayrı siyasi görüşten ortaya çıkan bu soruların cevaplarının ülkemiz açısından ne kadar önemli olduğu ortadadır: 4 Haziran 2024 tarihinde CHP Milletvekili Gürsel Erol; https://ankahaber.net/haber/detay/gurseL_eroldan_adalet_bakani_tunca_turkiyede_israil_asilli_olup_turk_vatan_dasi_kimligini_tasiyan_kac_kisi_var_183528(Erişim Tarihi:24/06/2024)

TÜRKİYE İSRAİL ÇİFTE VATANDAŞLARI ASKER OLMA STATÜLERİNİN HUKUKİ İNCELEMESİ

Türk hukuku uyarınca; 2019 Tarih 7179 Sayılı Askeralma Kanunu m. 4/1 hükmü gereği erkekler için askerlik mecburiyeti varken kadınlar için yoktur. İsrail’de ise askerlik, kadın veya erkek herkes için zorunludur.[23] 7179 Sayılı Kanunun m. 45 hükmü çifte vatandaşların durumunu düzenlemektedir.

“İki ülkeden birinde yapılan askerlik hizmetinin sayılmasına dair ikili anlaşmalar kapsamında askerlik hizmetinden muaf tutulacak ya da ertelenecek yükümlülerin işlemleri anlaşma hükümlerine göre yürütülür. Yapılan anlaşmalar kapsamında uygulanacak muafiyet ve ertelemeye ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

Kanun hükmünden anlaşıldığı üzere çifte vatandaşların muaf tutulmaya ilişkin ikili anlaşma olması halinde askerlik hizmetinden muaf tutulması mümkündür. İsrail ile Türkiye arasında 7179 sayılı Askeralma Kanunu döneminde yapılmış herhangi bir ikili anlaşma bulunmamaktadır.

7179 Sayılı Kanundan önceki dönemde uygulanan 1927 Tarih 1111 Sayılı Mülga Askerlik Kanunu m. 2/5 hükmüyle konu düzenlenmiştir.

“Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenen esaslara göre; yurt dışında doğan ve ikamet edenler ile kanuni rüşt yaşına kadar yabancı bir ülkeye gitmiş olanlardan buldukları ülke vatandaşlığını da kazanan Türk vatandaşları, talepleri hâlinde, durumlarına uyan ve bu

19 Ekim 2023 Tarihinde İyi Parti Milletvekili Nimet Özdemir;

<https://x.com/nimetozdemiriyi/status/1716436957792780724> (Erişim Tarihi:24/06/2024)

10 Haziran 2024 tarihinde Deva Parti Milletvekili Mehmet Emin Ekmen;

<https://devapartisi.org/parti/e-arsiv/deva-partili-ekmen-sordu-turk-vatandaslarindan-israil-ordusunda-gazze-refah-soykrm-harekatna-katlan-kisiler-tespit-edilmis-midir> (Erişim Tarihi:24/06/2024)

12 Ekim 2023 tarihinde Gelecek Partisi Milletvekili Sema Silkin Ün;

<https://www.milligazete.com.tr/haber/16968021/milletvekili-unden-msbye-cifte-vatandaslarimizin-israilde-askerlik-yapmasi-gozden-gecirilmeli>

[23] İsrail’de kadın ve erkek herkes için üç yıl zorunlu askerlik bulunmaktadır. Zorunlu görev sonrasında askerler yedek asker olarak sürekli hazır bulundurulur. <https://www.trthaber.com/haber/dunya/israilde-yuzlerce-yedek-asker-orduda-hizmeti-birakti-782881.html> (Erişim Tarihi:25/06/2024). Bir başka haber kaynağında kadınlar 24 ay erkekler 32 ay zorunlu askerlik yaptığı belirtilmiştir.

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-vatandasi-olmayan-yahudiler-de-israil-ordusunda-askerlik-yapabiliyor/3092263> (Erişim Tarihi:25/06/2024)

Kanunun öngördüğü askerlik statülerinden biri içerisinde askerlik mükellefiyetlerini otuz sekiz yaşını tamamladıkları yılın sonuna kadar yerine getirebilirler veya tabiiyetinde buldukları diğer ülkede askerlik yapmış olduklarını belgelemek kaydıyla mükellefiyetlerini yerine getirmiş sayılırlar. Bunların otuz sekiz yaş sonuna kadar askerlikleri ertelenmiş kabul edilir.”

Görülebileceği üzere mülga kanun döneminde çifte vatandaşların, diğer ülkede yapmış oldukları askerlik vazifesi çıkarılan mevzuata uygun olması halinde doğrudan askerlik mükellefiyetlerini sonlandırmakta ve o kimseyi askerlikten muaf saymaktaydı. Bu kapsamda 25 Temmuz 1993 Tarih 21648 Sayılı Resmi Gazete’de “Birden Fazla Tabiiyetli Vatandaşların Askerlik Yükümlülüklerini Yerine Getirmiş Sayılmalarına Dair Esaslar” yayımlanarak çifte vatandaşı olan kimselerin askerlik durumları düzenlenmiştir.[24]

Bununla birlikte 31/12/2007 tarihinde bir milletvekili tarafından sorulan soru üzerine 22/01/2008 tarihinde Dışişleri Bakanlığı tarafından verilen cevapta; Milli Savunma Bakanlığının kararı doğrultusunda; aralarında İsrail’in de bulunduğu 13 ülke isminin[25] sayılarak, bu ülkelerin ve Türkiye’nin vatandaşı olan kimselerce sadece diğer ülkesinde yapılan askerlik görevlerinin Türkiye’de yapılmış sayılmasını sağladığı belirtilmiştir.[26] Bir başka deyişle 1111 sayılı Mülga Askerlik Kanunu döneminde İsrail-Türkiye Çifte vatandaşlarının İsrail’de yaptığı askerlikten dolayı Türkiye’de muaf sayılıyordu.

Önemle belirtmek gerekir ki; tüm bu sayılan ülkelerin durumu 1111 Sayılı Mülga Kanun dönemine ilişkin olup 2019 Tarihli 7179 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle ortadan kalkmıştır. Zira bu durum Askeralma Kanunu Yönetmeliği Geçici Madde 1/5 hükmüyle de zımnen vurgulanmış bu muafiyetten yararlanma için son tarih belirlenmiştir.

“Çok vatandaşlık hakkına sahip olan ve buldukları yabancı ülkelerde yapmış oldukları askerlik hizmetleri nedeniyle mülga 1111 sayılı Kanun kapsamında muafiyet hakkı olanların Kanunun yürürlüğe girdiği 26/6/2019 (hariç) tarihinden önce dış temsilciliklere başvurmuş olmaları halinde bu talepleri yerine getirilir.”

Söz konusu hukuki mütalaalarımızı destekler nitelikte; Dışişleri Bakanlığımız Nant Başkonsolosluğu tarafından 11/04/2024 tarihli yazılı açıklamada 7179 sayılı Askeralma Kanunu döneminde yalnızca Tunus ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile ikili anlaşma bulunduğu ve yalnızca bu iki ülkede yapılan askerlik hizmetinin ülkemizde muafiyet hakkı tanıyacağı açıklanmıştır. İsrail’in de aralarında bulunduğu ülkeler için yeni kanun döneminde askerlik yapmış olmalarının Türkiye’de askerlikten muaf sayılmayacağı açıkça belirtilmiştir.[27]

[24] <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21648.pdf>, (Erişim Tarihi:24/06/2024)

[25] Almanya, Avusturya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Norveç, Yunanistan, Tunus ve Suriye.

[26] <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/7/7-1282c.pdf>, (Erişim Tarihi:24/06/2024)

[27] <https://nant-bk.mfa.gov.tr/Mission/ShowInfoNote/409298>

SOYKIRIMA KATILAN TÜRKİYE İSRAİL ÇİFTE VATANDAŞLARININ HUKUKİ DURUMU VE VATANDAŞLIKTAN ÇIKARTILMASI

Yukarıda belirtildiği üzere Türkiye İsrail çifte vatandaşı olan ciddi bir kitle Gazze soykırım sürecinde İsrail’de askerlik yapmaktadır.[28] Bu kimselerin askerlik görevi yapmalarında herhangi bir engel olmamakla birlikte bu durum izinsiz olması halinde Türk vatandaşlığını kaybettirme başlıklı m. 29 hükmüne göre vatandaşlıktan çıkartılmaları gerekmektedir.

“Aşağıda belirtilen eylemlerde buldukları resmi makamlarca tespit edilen kişilerin Türk vatandaşlığı Cumhurbaşkanı kararı ile kaybettirilebilir:

...

c) İzin almaksızın yabancı bir devlet hizmetinde gönüllü olarak askerlik yapanlar.”

En başından bu yana Türkiye’nin Gazze’deki soykırım sürecine yaklaşımı göz önüne alındığında soykırım ordusunda görev alan Türkiye İsrail çifte vatandaşı askerlerin izin alarak İsrail ordusuna katılmaları mümkün değildir.

Kanun metninde geçen gönüllülük ifadesinin, zorunlu askerlik kavramı şeklinde anlaşılması gerekmekte olup yapılan askerliğe kişinin kendi iradesiyle katılması, bir başka deyişle askerliğe gelme noktasında fiziki bir zorlamanın olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir.[29] Türkiye İsrail çifte vatandaşı olup askere katılan kimselerin sosyal medyada yaptıkları paylaşımlarından anlaşıldığı üzere açıkça gönüllü olarak orduya katıldıkları görülmektedir.[30] Bu nedenle izinsiz ve gönüllü olarak yabancı bir devlet hizmetinde askerlik yapan Türkiye İsrail çifte vatandaşlarının, vatandaşlık statüsünden çıkartılması hukuki bir mecburiyettir. Aksi halde işlenen suçlara yönelik olarak farklı bir ülkede yapılabilecek yargılamalarda[31] Türkiye vatandaşı olan bu kimselerin

[28] Son yaşananlarda Umay Akçay ve Mine Gümüşkaya isimli kişilerin sosyal medyadan paylaştığı görsellerden soykırım sürecinde görev aldıkları anlaşılmaktadır.

<https://www.haber7.com/guncel/haber/3380403-israil-ordusuna-katilan-turkiye-uyruklular-yargilansin-vatandasliktan-atilsin> (Erişim Tarihi: 25/06/2024)

[29] Öztürk Necla., (2007), “Türk Vatandaşlığı Kanunu Tasarısı’nın Vatandaşlığın İrade Dışı Kaybı Yollarına Yaklaşımı”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 73, Sf. 115

[30]<https://www.haber7.com/guncel/haber/3380403-israil-ordusuna-katilan-turkiye-uyruklular-yargilansin-vatandasliktan-atilsin> (Erişim Tarihi:24/06/2024)

[31] Birçok devlet İsraille çifte vatandaşlığı olan kimselere karşı önlemler almaktadır. Güney Afrika devleti Bakanı Pandor, İsrail ordusuna katılan vatandaşlarını ülkeye geldiklerinde gözetim altına alacaklarını deklare etmiştir. <https://www.trthaber.com/haber/dunya/guney-afrika-israil-ordusuna-katilan-vatandaslarini-ulkeye-donduklerinde-gozaltina-alacak-844009.html> (Erişim Tarihi:25/06/2024)

yargılanması ÷lkemizin yurt dışındaki imajını zedeleyeceğinden Cumhurbaşkanı kararıyla soykırım suçuna ilişkin iltisak veya irtibatı olan kimselerin vatandaşlık durumlarının bir an evvel kaybettirilmesi gerekmektedir.

SOYKIRIMA KATILAN TÜRKİYE İSRAİL ÇİFTE VATANDAŞLARININ CEZA HUKUKU AÇISINDAN DURUMU

Türk Ceza Hukuku sistemimizde şahsılık ilkesi benimsenmiştir. Şahsılık ilkesine göre bir suçun failinin, vatandaşı olduğu ülke sınırlarının dışında suç işlemesi halinde dahi yargılanacağı kabul edilmektedir. Bu durum vatandaşlık bağının yurtdışında da olsa devam etmesi o kişinin eylemlerinden dolayı vatandaşı olduğu ülkeyi ilgilendirmesinden kaynaklanmaktadır.

Soykırım suçu, Türk Ceza Kanunu m. 76'da düzenlenmiştir. Sonucu itibariyle en ağır suçlar arasında sayılmış ve özel düzenlemeyle kanunda yer verilmiştir.[32] Bu suçun işlenmesinde her ne sebeple olursa olsun görev alınması, ikili anlaşma yapılmış olması veya doğrudan izin verilmiş olması bu suçun işlenmesini asla hukuka uygun hale getirmeyecektir. Zira Anayasa madde 137 hükmü[33] gereği konusu suç teşkil eden emirin yerine getirilmesinden emri uygulayan da sorumlu olacaktır.

Gazze'de işlenen soykırım suçuna iştirak eden 4.000 Türkiye vatandaşı İsrailinin varlığı gazetelere konu olmuştur. Bu kimselerden bazıları üst düzey görevler de almaktadır. Demir kubbe sisteminin başındaki generalin Türkiye İsrail çifte vatandaşı olduğu iddia edilmektedir.[34] Soykırım suçunu önlemekte en etkin yol bu suça iştirak eden kimselerin yargılanması olacaktır. Bu nedenle soykırım sürecinde her ne şekilde olursa olsun görev

[32] Türk Ceza Kanunu m. 76; "Bir planın icrası suretiyle, milli, etnik, ırki veya dini bir grubun tamamen veya kısmen yok edilmesi amacıyla, bu grupların üyelerine karşı aşağıdaki fiillerden birinin işlenmesi, soykırım suçunu oluşturur:

- Kasten öldürme.
- Kişilerin bedensel veya ruhsal bütünlüklerine ağır zarar verme.
- Grubun, tamamen veya kısmen yok edilmesi sonucunu doğuracak koşullarda yaşamaya zorlanması.
- Grup içinde doğumlara engel olmaya yönelik tedbirlerin alınması.
- Gruba ait çocukların bir başka gruba zorla nakledilmesi.

(2) Soykırım suçu failine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir. Ancak, soykırım kapsamında işlenen kasten öldürme ve kasten yaralama suçları açısından, belirlenen mağdur sayısınınca gerçek içtima hükümleri uygulanır. (3) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.

(4) Bu suçlardan dolayı zamanaşımı işlemez."

[33] Anayasa m. 137/2; "Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz"

[34]<https://www.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/gazgede-4-bin-turkiyeli-katil-soykirim-sucuna-ortak-oldular-1048494> (Erişim Tarihi:26/06/2024)

almış olan Türkiye vatandaşı kimselerin Türk Ceza Kanunu madde 11[35] ve madde 13[36] hükümleri gereği Gazze’de işlemiş oldukları eylemlerden dolayı sorumlulukları bulunmaktadır. Bu kişilerin Türkiye’de soruşturmalarının ve kovuşturmalarının yapılması gerekmektedir.

[35] TCK m. 11/1; “Bir Türk vatandaşı, 13 üncü maddede yazılı suçlar dışında, .. Türk kanunlarına göre cezalandırılır.”

[36] TCK m. 13/1; “Aşağıdaki suçların, vatandaş veya yabancı tarafından, yabancı ülkede işlenmesi halinde, Türk kanunları uygulanır: a) İkinci Kitap, Birinci Kısım altında yer alan suçlar.(Soykırım ve İnsanlığa Karşı Suçlar)..”

SONUÇ

Gazze’de, İsrail tarafından yapılan katliamlarda 16.000’i aşkın çocuk olmak üzere, 50.000’i aşkın sivil ölümü, 100.000’i aşkın yaralı sayısı, on binlerce kişinin kaybı özellikle sağlık sisteminin hedef alınması, hastanelerin bombalanması, halkın kitlesel göçlere mecbur bırakılması gibi onlarca delile dayanarak soykırım yaşanmaktadır. Uluslararası sistemin birtakım kararlarına rağmen soykırım suçu durdurulamamıştır. Soykırım suçu kademeli ve sistematik olarak işlenmeye devam etmektedir. Sistemin tıkanıklığına rağmen vicdan sahibi devletlerin soykırımı karşı yapabilecekleri bir hayli fazladır.

Çalışma boyunca mercek altına alınan Türkiye İsrail çifte vatandaşlarının sayılarının bir hayli fazla olduğu, her Gazze saldırısından sonra gündeme geldiği ve hukuk mücadelelerine konu olarak geçmiş yıllarda yapılan bazı hukuki hamleler tespit edilmiştir. Söz konusu çifte vatandaşların bazılarının sosyal medya hesapları üzerinden yaptıkları paylaşımlarla soykırım sürecinde rol almak üzere asker olarak İsrail ordusuna katıldıkları anlaşılmaktadır.

Çalışmada, Türkiye İsrail çifte vatandaşlarının askerlik durumu incelenmiştir. Askerlik mevzuatında 2019 yılında yapılan değişiklikle birlikte İsrail’de askerlik yapan kimsenin, Türkiye’de askerden muaf sayılması için iki devlet arasında anlaşmanın bulunması gerekmektedir. Türkiye ve İsrail arasında bu konuya ilişkin bir anlaşma olmaması nedeniyle bilinenin aksine İsrail’de yapılan askerliklerin Türkiye’de muaf sayılması gibi bir durumun bulunmadığının vurgulanması gerekmektedir.

Soykırım sürecinde İsrail ordusuna katılan çifte vatandaşların yine Vatandaşlık Kanunu gereği Cumhurbaşkanı kararıyla vatandaşlık statülerinin kaybettirilmesinin hukuken gerektiği aksi halde soykırımı katılan bu Türkiye vatandaşlarının diğer ülkelerde yargılanması halinde Türkiye’nin imajının zedeleneceğine çalışmada önemle değinilmiştir.

Çalışmamızın son kısmında ise ceza hukuku yönünden yapılan değerlendirmelerle fail yönünden şahsilik ilkesi gereği soykırım suçuna temas eden Türkiye vatandaşı kimselerin Türkiye’de soruşturulması ve kovuşturulmasının yapılmasının hukuki bir gereklilik olduğu vurgulanarak bu kimselerin yurtdışında dahi olsa işlemiş oldukları eylemlerden dolayı vatandaşlık sıfatı nedeniyle sorumluluklarının doğması ve adalet önünde hesap vermelerinin sağlanması gerekmektedir.